

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

N ante O

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97861](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97861)

tem purpurā eius z nitorez copozis. f. Lyri. Col. li. ij. Uerz ex
 bis maxime ferendū qđ robuz dicit z pđdere z nitore pñat
 Nitro. es. nitri. splēdidus cultus politus sum: hinc nitescō niti
 dus fio. L'opofita sūt eniteo: qđ est extra: seu valde nitro pe
 rtranslacionē vō enitere sīgt celebrē esse. Li. lib. iij. ad beren.
 Nūc hoc signi est ip sos artis scriptores non putasse vñū po
 tuisse in oibus elocutiōis ptibus enitere: hinc Enitescō. Sal.
 Postremo cesar bellū exoptabat vbi vñus enitescere posset
 iteriteo in medio nitro. P'ly. Tunc. n. tellure internitent: qz
 bis vētis maring arene motient. Et habent pe. cor.
 Nitidus. a. um. splēdidus. Col. lib. ij. Far. quod appellat' clu
 sium candidioris z nitidi coloris: hinc nitiditas. Actius for
 me nitiditate precharus regi.

Nitido. as. nitidum facio. Col. lib. xij. Ferramenta deterfa niti
 dentur: atqz rubigine liberentur.
 Nitidularia: al muris epigui genus: sicut docet Ser. Li. pro sex.
 U' illa et vepzculis extracta nitedula remp. conaref arro
 dere est: z nitedula cicin dela que noctu lucet.

Nitro. egypti regio: z nomē duaz vrbū supra Memphim.
 Nitru. v' qđ putat anitria vbi nasci solet: dicitur hoc nō multū oi
 s' salis salis hamoniaci spē qđ nōnulli existimāt ē salis gñs.
 Sicut eni salē in litore maris feruoz oficit solis durādo in
 petram aquas marinas ita in nitria vbi estate pluuię plio
 ree tellure s' fundit: ardor nim' aq's excoquit in petrā salē si
 millimil: h' nūbil gelidū rigozis nūbil salis sapozis h'ntem: q' nū
 iuxta nām salis durare i caliditate: z nubiloso aere fluere ac
 liquescere solet. Sūt q' dicit nitru apud medos canescētibz
 siccitate onalib' fieri. P'ly. li. xxxj. Sal. z nitru sulphuri deco
 cū in lapidē vñt. Et itē liquatū coquētes ex eo yasa faciunt.
 Et nitro medicinē sūt z sordes vestiu corporūqz lauatur.
 vnde apud Esaiam. Si laueris te nitro z multiplicaueris ti
 bi bzrbam doibz maculata es iniquitate tua coram me.

Nitro. quasi nota. greci enim v' op. nouū dicunt. Antiqui tamen
 N'inguis. is. declinabant.
 Nitens. a. um. quod est ex niue vt massa niuea: licet quandoqz
 pro candido ponatur.

Nitialis z hoc niuale eiusdem significati vt aq' nitialis. Se. Qui
 aquā niualē frugib' sane z arborib' s'gūdā diceret: s'z hoib'
 potu nimio in salubrem esse. Col. lib. iij. Niuale celum dicit
 quod sepe niues inducit. At enim celum pozro neqz niuale
 vneat: neqz rur sus estiuosus desiderat.

Niuatus. a. um. quod est niue refrigeratum. Sine in nero. Re
 fornis s'ppus calidis picinis: ac tempore estiuo niuatis.
 Niuosus. a. um. Locus in quo sunt frequentes niues.
 Niueo. es. ti. cum. a quo conuueo. vide in dictione nicto.

Nob. na. nauī nātū cū cōpositis. Vide in dictione nato natus.
 Nobilis: qđ notabilis: a nosco. Vñ z p noto ponit. Virgi. Est
 locus italie medio sub mōtib' altis nobilis. Sic illustri egre
 gius insignis p'cipuus singularis cognitiōis nō meriti z lau
 dis nota sūt: qz tā de flagitiosis qz de claris dici inueniunt.
 Vñ z p digno z excellētē in q'ncunqz re ponitur siue bona siue
 mala. De bona: vt cū ad gñis dignitatē referet. Salu. Nobili
 gñe natus sūt. De mala. Lini. Nobilis ille clade romana lo
 cus. Mar. Nobilis hęc cēt pietatis rixa duobus. i. excellens
 z digna noticia. Hinc nobilitas que ē gñis v' alterius rei ex
 cellētia z dignitas. Col. lib. iij. Deprehendi pōt nobilitas in
 gustu: bis contraria sunt ignobilis z ignobilitas.

Nobilito. as. nobile facio: dignitatē addo: decoro. Apul. Quem
 nō excellētia gñis sed mozes virtutesqz nobilitauerunt. Ali
 qđ notū facio. Li. li. ij. offi. Tectis est phalaris cuius est pter.
 ceteras nobilitata crudelitas: huius cōpositū est denobilito
 quod est vituperō. Teren. in eu. Tu iam pendebis qui stul
 tum istum adolescentulum denobilitas flagitijs.

Noceo. es. cui. nocitum. Nocere sīgt obesse. Col. li. ij. Nō noce
 bit ei nocturnis rorib' alijstue ex causis dū a peccore z auib'
 vñdices. Sīgt ēt a maleficio nō abstinere: vñ nocentes dñr
 q' iniuriā aut maleficiū: cōmiserūt. Innocētes qui ab oi niu

ria z maleficio abstinēt. Innocētia integritas. Sal. Ubi que
 metellus agebat ex niueijs accepit fil' z de inocētia sua certior
 roma fact' diffidere. At tū demū verā deditōez facē conat' ē.
 Nocuus q' nocet. Innocuus q' nō nocet. Quqz tñ passue sumit
 Noctua. auis. a tpe noctis dicta quo canit vel volat. Prouer
 bium est. Noctuas athenas portas ac si diceret. Aquā mari
 iungis. Ferūt eni noctuaz maximā copiā athenis esse.

Nocticozar seu nycticozar. coruus nocturnus interpretat': nigra
 auis ac sola clamās z nocte volat. Nictos v' κροκ. nor lan
 ne dicit. Hiero. in deutro. Lanqz diuersa inter se ponit. noctuā
 nocticozacē z vespertilionē: s'z corrupte sic dicit nā Suidas
 v' κρ' κροκ' ε' ε' δ' ο' ρ' ε' ο' v' ε' ρ' η' κ' ο' v' ο' τ' α' ρ' ο' i' κ' ο' u' s' e' -
 v' α' ρ' φ' e' v' γ' α' p' τ' ο' u' o' i' κ' i' ω' v' τ' α' i' o' s' e' ρ' η' μ' e' i' o' s' .

Noctiluca. pe. p. dicit luna q' noctu lucet. Quo z noie dicitū est aia
 puū qđ estate dū volitat lucet. Alio noie nitedula appellet.
 Noctiuagus. pe. cor. qui nocte vagatur.

Noctu p nocte noial' vtebant antiq'. Quadrigrarius. Conuenit
 senatū noctu msta domū dimitti. Plau. i. mēre. hand salsum
 euenit sōniū qđ noctu hac somniani. Noctu vō adverbium
 sīgt p noctē. Sal. Diu noctuqz laborare festinare. Aliqñ nor
 p noctu: vt ē i. xij. tabulis. Sinor furtū factū sit si aliqz occi
 dit: iure celus est. vbi i actiuū dixerit ab is: z occisit p occidit

Nocturnus. a. um. quod est noctis: vt nocturna lux. Sic a die
 diurnus. Laud. Omnia que sensu voluntur vota diurno
 tempore nocturna reddat amica quies.

Noctescere est obtenebrari. Surtius. Omnia noctescunt tene
 bris caliginis atrę.
 Nodus p'prie ligatura q' nō facile soluit. Vñ enodo. as. A cu'
 filitudine nodus in arboze dicit grossior ille qđ callus vbi ve
 luti colligati simul rami esse apparebant. Col. li. iij. Eius imā
 partē quā i terrā dimisurus es acutissima falce iuxta nodū
 rotūda plaga amputato: hinc est vetus illud prouerbiū. No
 dum insirpo: queris per trāslacionē vō nodus accipitur pro
 enigmatē seu qđne aliqua difficili. Et nodus in exercitu dicitur
 densa peditez multitudo: q' non facile possit resolui. Nodus
 herculis dicitur in quo neqz p'ncipium neqz finis conspicit
 tur quasi indisolubilis sit. A nodus sunt. Enodis. In eno
 dabile. Internodium. Nodulus diminutiuum: a quo aliud
 nodellus. nodosus. a. um. quod multos habet nodos.

Nodo. as. nodos facio: ligo innodos. Lac. de opi. deus igif soli
 damēta corpis q' ossa dñr nodata z adiuncta inuicem neruis
 alligant atqz cōstruxit. Virg. li. iij. L'ines nodant in aurū:
 Huius cōposita sūt Enodo: qđ nodatū erat soluo: p trāslatio
 nē sīgt declaro expono. Hel. li. i. Ad hūc modū Iulianus eno
 dabat diiudicabatqz veter' scriptoz sentias quas apud eū do
 lescentes lectitabāt. Li. li. ij. ad beren. Deinde s'ne legis eno
 dabimus voluntatē z eam trabemus ad n'ę causę cōmodū

Interdū Enodare est siue nodis qui in arboribus sūt facere
 Col. lib. vj. Que vltimus appositione vñ puenerint leuissime
 virgē fulce debent enodari. L'ōnodo z inmodo sunt eiusdem
 significatiōis cum simplici. Et habent pe. pro.

Noegeum: a nuculi genus cādidi. vnde etiā pro candido qñqz
 ponitur. Lini. Lachrymas de ore noegego terfit.
 Noes fluius thracie in istrum fluens.

Noeole: papille q' ex faucib' capraz depēdēt barba firilū vocat
 Nome ylcera que depascunt: vocantqz scōo corpus.
 Nomades. pe. cor. ppli in scythia europę: quoz vita ois i pasce
 dis gregibus habetur. Sūt etiā ppli in ethiopia: vt P'ly. lib.
 vj. scribit Hero. nomades z troglodytę z scythę z humnoz
 noua feritas semicrudis vescūtur carnibus. Dicti nomades
 a verbo greco v' ε' ω' quod est pasco.

Nomen quasi nouimē a nosco qz noticiā faciat: nā per id qđd
 noiāmus agnoscat. Uel nomē dicit notamē. Aut a greco qđ ē
 ο' v' ο' u' α' abiecta o. Et h'z multas significatiōes: quaz vna ta
 le est q' inest appellatiōi rez ouiz est. n. Nomē p'prie vocabu
 lū singuloz. Vir. Lini noiā mille mille nocendi artes. Idē no
 mē auti referēs p'iamus. Verba at nra rez noiā sunt vt salio
 curro: vt i qz bis oib' noib' res significant. vñ is sapiētissim'
 iudicatus est q' rebus noiā imposuit. Vñ oē qđ loquimur. i.

omnes partes orationis reze nota sunt. Alia nois significatia est qua vna parte orationis ex octo videmus esse signatas: vt nomē pnomē verbū. Tertia nois ppriū vt hois r oeorum. Quarto qdrpartita est qua vnaqueqz persona sine alterius cōione signat. qd Li. li. rbe. sic dicitur. Nomē ē qd vnicuiqz psonē attribuit quo qz suo pprio r certo vocabulo appelle tur. Ergo vt ppriū psonē hoc nomē r certū sit qd tuoz tēdit pgnomē nomē cognomē r agnomen: pnomē interdū vna interdū duabz interdū tribz iris cōtinet. L. vt. Lai. Sn. Hās. Ser. Sextus. Sicutqz nōnulla rō pzenois. Nā r qntū iō dicitur qd qnto fortassis loco natus eēt. Lucii qd in initio lucis exortus. Hincū a corpis effigie. Lognomē maiorū est tractus ex familia vel sanguine vt Corneli ex cornelijs. Nomē at. p pziū psonē ē: qd ppziū gentiliū. hoc ē qd originē gentis vel familie declarat. vt Li. Scipio. Agnomen extrinsecus venit. Et hoc tribus modis. Aut ex aīo: vt supbus pius. Aut ex cor pore: vt Crassus pulcher. Aut ex fortuna: vt africanus coticus. Africanus numātius a deuictis gētibus s; b raro vsurpa tur. Lognomē nāqz siue cognomētū potiusqz agnomē dicitur. Li. Scipio ille cui africano fuit cognomen. Idē. Teqz nō cogno mē solū atbenis deponasse s; humiditate r prudentiā intelligo his qd tuoz pnbz psonē ppziū r certū nomē icludūt: vt publii pnomē: nomē Scipio. Loze. cognomē. Africanus agnomē Qui at pnomē nomē r cognomē tñ ponūt: pnt publii pzeno men eē corneli nomē. Scipio cognomē. Et nomē qdē atqz cognomē oīuz eiusdē familie cōe erat pnomē vō tñ singulo rū. Et iō ppziū nomē quo se inuicē gētiles vocabāt. Vir. Df appellabat ex duobz filijs alterz publici: alterz lucii. Nec alter inter se fratres ipsi vocabāt. Quidā ēt a vestimēto cognomē sortiti sūt. vt Antonius Caracalla. Quidā a peccore minorū vt potius scropha. Quidā a peccore maiorū vt equitius. Taurus Quidā a piscibz: vt sergius: ozata. Murgna. Quidā ab arbo ribus: vt Fronditius. Quidā ad ea re quā optime sererēt: vt Sabius Lētulus. Li. Apifendo pilūnus qd pms pilū inuenit r multa hmoi. Et qñ nomē p decore cognatiōe r dignitate ponat. Virg. Auulūm qz humeris caput r sine noīe corpus Interdū p gñofitate. Idē li. ij. ge. Aut pomis sua noīa seruāt Interdū p nobilitate gñis: ex q fit nomen qd famā sūt. Idē Et nos aliqd nomēqz decusqz gessimus. Et illud meli? ē no mē bonū qd diuitie multē. Interdū p gēte. Virg. Nf m qz in nomen ituras. Interdū p debitoze seu debito aut credito qd fenerauim? qñ noīa eoz qd vsuras soluturi erāt in kalēdario feneratoris scribebant. Et fili mō qdūqz aliqd debebat. Lic. lētulo. Ut bonū nomen existimer adeptus. i. bonus debitoz. Sue. Et qz in singulos annos stipēdij noīa imposuit.

Nomino. as. appello nomē ipono. Lac. li. iiii. Si at diuinus nō sit ne deus quidē sit vñ ipsa diuinitas noiatur. Hinc denoīo qd idē est qd nomino seu nomē alicuius habeo. Lol. lib. iiii. Quippe vniuerse regiōes regionūqz singulę pene partes ha bent ppzia vitium gñā que cōsuetudine sua denominant.

Noiatim per singulorū noīa. Ply. Lum villico oēs noiātim assi gnati essent. Dicit tñ r de vno: vt tenens: cruentū pugionem Brutus noiātim ciceronē inelamant. Li. lib. iij. offi. Quicqd enim est in pēdio vitij id statuerunt si venditor sciret nisi no minatim dictum esset prestari oportet.

Nomēclator. a noīe calādo. i. vocādo qd memoriter vñūqueqz noiātim vocare didicit: vt puta in foro reos. i. cuius diuinas Apul. Et ad nomēclatorē mor citati venerūt. Hoz opera vte bant potissimum cādidati vt sibi in pnsando suffragatores noīa cuiū suggererent. vñ laudat Lato: qz legē seruauerit q cādidato nomēclatores adesse vetat vt p seipm sine nomen clatore noiātim salutarē ciues romanos: bi r factozes quo qz dicebant qz salutatorū noīa vt ait Sestus velut ifarcirent petitorū auribz hinc nomēclatio r nomēclatura. p nuncupa tione r noiatiōe. Lol. li. iiii. Quare prudētis magistrū est eius dē nomēclationis aucupio quo potiri nequeat studiosos nō demorari. Ply. lib. ij. Jouem quidem aut mercuriū aliterue alios inter se vocari r esse celestis nomenclature.

Nomos. latine lex dicitur.

Nomodidactes qui legem docet.

Nomophylaces. legum custodes r seruatores. atō τού νόμου. a lege r φυλαξ. custos. Lol. lib. xij. Non satis viliū est bonas leges hēre nisi custodes earum diligentissimos ci ues creassent quos gręci nomophylacos appellant.

Nomothetę. latine legiferi dñr. vñ Solon nomothetes dicitur. Nomentū oppidū in latio nō pcal ab vñbe roma. Mar. si vici na tibi nomēto rura colunt: hinc nomētana via romę qua itur nomentū. Et nomentani qui nomentū habitant.

Nō negatiua dicitur: accōmodo dari pōt indicatiuo: vt nō tulit an tigenes. opratiuo. nō mibi si centū lingue sūt oraqz centum. Subiunctiuo: vt nō illa dñs me nauē p altū ire neqz a terra moneat ouellere funē. Que si negatione pponat affirmat: vt nō nihil tibi debeo. i. aliqd tibi debeo. Lū vō postponit ma gna affirmat qd si pponeret: vt si dixerō nihil non tibi de beo. Significat enim oē tibi debeo. Quid. lib. iij. fast. Multa tibi memoze m nō debemus elise. i. debemus multa tibi cū fueris de nobis merita sed elise debemus omnia.

Nō mō sūt nō solū: vt nō mō te diligo: s; et amo. qñqz ponit p neqdū. Treboni? Li. nō. n. nescis qñti refaciā: r qz. p vterrimo amor oibz tuis ēt mimis o modis nō mō tāto bono gaudeā.

Nōnūqz significat aliquando.

Nōne. qñ nonē pp inītiū obseruatiōis. Uel qd ab eo die semper ad idus nomē dies putent: sicut apud toscos qd bi nono quo qz die regē suū salutabāt r de propzijs negocijs consulebāt Uel iō none dicit sūt q ante diem nouū sunt siue a noua lu na cum pontifex eo die nouam lunam obseruaret: et vñam regi sacrificulorum indicabat.

Nomacris locus in arcadia. Uictr. Est in arcadia nonacris no minata que hz in mōtibus stillates ex saxo frigidissimos hu mozes: hęc at aquā Stigofydoz appellare q neqz argēteum neqz enē neqz ferreū vas pōt subsistere s; oissilit ac oissipat

Loferuare at cā r orinere nisi vngula mulina potest.

Nozmandia regio gallię vltra sequanam flumen: que a carolo magno deuicta fidem christianam suscepit.

Nozuegia regio i europa septētrioal vsus oceanū gēniūcū sita

Nozma fabroz instm hñs duo latera quo oīa dirigūt metum tur qz q r regula dñyñ q recta dimēsiō qz sūt nozmā hēre dñr Li. i. Le. nūqz ego dicā. L. Fabriciū. M. Lurtiū. Tullium cozūcanū quos lapietes maiozes nfi iudicabāt: vel istoz noz mā fuisse sapientes p trāslationē vō ponit. p recta vitę via. Dier. oimunitio vñs est. Siqd in hac nozmula aplice vitę r religiōis dispēlatiōe correctiōe vel mutatiōe indiget: epō vfo cōmitto. Anozma sunt adiectina abnoze r enozme.

Nozmatus. a. um. quod est regulatum r directum. Lol. lib. iiii. Antiquā illam ciconiam insirimus vt tanqz suppositę vñ ad perpendicularum nozmata insisteret.

Nozicū. pe. coz. regio in europa: vt lib. ij. scribit Pro. limites by ab occasu Enū fluiū: q medius est iter vindelicor r nozicos A septentriōe danubiū ab ortu solis mōtē Lētū qui pano niā superiozē determinat a nozico. A meridie mōtē Lozmā cam qui est super istriam. Eam nunc regionem pleriqz Ba uariam appellant. vnde sit nozicus. a. um. Dor. li. j. car. Quaf neqz nozicus dederet ensis.

Nofos. grece latie morbz. nofema. atis. morbz? egritudo Nofeo egrito. Nofemos egrorus: nofematie? valitudinarius.

Nofocomion: hospitale: lāguētū villa r domiciliū ad qd dñter tūst egrotates paupes. Dier. ad Oceanū cēstus q hēre poterat dītribuit oilapidauit ac vēdidit r i pecuniā ogregatū vsibz paupes pparauit. Et pmo oīum nofecomion. i. lāguētū vil lā instituit in quo egrotates colligeret de plateis: r consum pta langoribus atqz medio miseror mēbra infoueret.

Nofco. is. noui. notū qd r gnosco dicit. Uñ agnosco r cognosco r ignosco. Siqt aut nofē vltra notā significatiōe carū hē re. Virg. li. iiii. ge. Et pñā sole r certos nonere penates: hz r alia cōposita: vt dignosco: iternofco: iter alios nofco. L. i. in Le. Secerni aut blandus amicus a vō r internofci: tam pōt adhibita diligētia: pnofco pfecte nofco. Lol. lib. vii. Itaqz si cut veteres romani pceperūt ipse quoqz cenfco tam peccoz

agrosu cultu pncscere. Sit aut nosco: a greco. Na greci
 ywosca: p dnt cognoscere ywosco op cognitum ywosca: p.
 Notiam tpo ywosca signa. Nunc latini veteres non no-
 sco h gnosco dicebat z gnotum cognitum z gnoto pro scio.
 Notatio. as. pe. cor. frequetatiuu a nosco. Plau. i. cif. Nuc velti
 qua si qua sunt noscatabo. Liii. lib. iij. Circuspectare omnib?
 seu partibus senatorum raroq; vltq; noscitare.
 Notas. z frequetatiuu a nosco. Plu. In quo sistr est notandū
 qd a notu sit deriuatū corripuit nī pe. Nec miruz cōposita
 enī a notus mutant. o. in. i. cor. vt agnitus: cognitū cū ignotus
 feruauerit. O. Est at notare aī aduertere. Lac. li. ii. Lurhus sy
 driti z desct notauerūt. p trāslatōes scripsit. Li. Aulo. Eeci.
 Dicit vt eā i ciuitate boni viri z boni ciues nulla ignominia
 notati nō reuertat inq; tot scelez odēnati reuenterūt sumit
 qd p institulare i scribere. Hier. in plo. sup Salo. i. puerbis
 notant puerbia salomonis. Qūq; p facere. Lac. li. iij. Qui si
 gnū hoc veri z omnin sanguinis i sumo corpis sui notauerit
 pōt ē dicit a nota deriuatū vt sit notare signū notāue appo-
 nere. Iuue. S; q; fabriz? cēfor notet. Lac. li. iij. pprie. Lulus
 rei figurat iūq; nūc exhibet cū limina sua de cruce agni
 notat. Et notare ē ab alio dictata z scribere. Cū q; dicit feri
 pto. Cui vō scribit notozū appellat. Itē notare ignominia
 a fieri. Li. Si notā dā putam libidū nē nīa. Lōpōsta hui?
 vōi sūt dīnoto. Lōnoto. Denoto. pnoto aī notō seu ante si-
 gno. Subnoto. Mar. z nō sobzia vba subnotasti: hūq; pe. c.
 Notē vocant vulgo zipber: q; teste Eusebio dīmus Tiro Li-
 ceronis libertus iuenit. Sue. i. Leta. Et tāt z ad ciceronē itē
 ad familiares domesticos de rebis in qbus si q; occultis p-
 ferēda erāt pnotas scripsit hoc ē: z sic struō lraz ordine vt
 nullū vbu effici posset q; si q; inestigare z p se qui velle qrtā
 demōtōz lraz. i. d. p. a. z punde relinqs cōmuret. Hel. de notis
 Lefaris sic scribit. In eplis Lefaris iueniunt lre singularie
 sine cognētis syllabaz ex qbus vba vbi nōnulla pnt. Lulus
 Licroni. p scriptura posuit. Quare mi Li. pūera zstanter
 nos sferare. Et suspicio successozū nos de melioz nota cō-
 moda. Qūq; nota dō signū seu macā q res ipsa notat. Est q;
 lū aīo q; i corpe. de corpe. Virg. li. iij. ge. Lōtinno notat z
 nota gētis inurūt. Cū gēnitū notē dnt signa cū qb? ex vte
 no maternū stantes egredunt. Cū ad aīum refer z in bonū
 z in malū sumi pōt. Ad laudē. Quid. retulit cū ait. Ille numā
 tra tractat vbe notā. Ad ignominia: sine probzū. Sue. va
 nis affect? notis. Li. li. i. of. O turpē notā tēpor. Inde notā
 re ignominia afficere. Not. Mōta cū libertate notabāt. hui?
 vōi nūmū ē notula: a quo fit aliud diminutiū notella.
 Notabilis q; notā pōt. Col. lib. iij. Neq; solū notabile gerit. i. p
 qd notā crebro possit. Quir. macie notabil palloz deozmis
 Notarius a notis dicitur est. i. lris vlt zipberis qui per notas qf
 clam multarū litterarū vim habentes dicta colligunt.
 Notus as. notui. a quo notesco notus fio. Lac. lib. j. Qd q; fieri
 nō potuit vt bndi p seipz rō diuina notesceret: nō est passus
 bodem volūtiū errare. Proper. Nec min? hēc nri notescet fa-
 ma sepulchri. Nunc fit inotescō. Lac. li. v. Deniq; adoctis hu-
 ius scūli qb? forte scripta ei? innotuerūt: irrideri solēt. i. no-
 ta manifesta facta fuerūt. Lypzianus vō i eplā ad p̄yoterōs
 innotescere p noctū facere possunt. cū ait. Vos cūrata vt scri-
 pta nra z illoz rescripta fratribus nostris innotescatis.
 Notifico. as. notum facio. Quid. lib. j. de pon. Atq; modum pe-
 ne notificare velis.
 Notio. cognitio. demonstratio. manifestatio. Li. li. iij. offi. Ex-
 plica atq; ercate intelligētiam tuam: vt videas que sit in ea
 spēs forma z notio boni viri. Proprie autē Hoc. cōmenta-
 riu. Notio intellectus est quidam z simplex mentis
 conceptio que ad res plures pertineat a se inuicē differentes.
 Notitia cognitio a noctis. que z notio dicitur.
 Notus. a. um. cognitus amicus z carus dicitur. Virg. lib. vij.
 Et notis compellat vocibus vltro. Idem. Dic inter flumina
 nota. L. cara vt inquit Ser. notus. notū ventus meridionalis
 hūnter dicitur. Not. i. c. i. latine hamoz dicitur.
 Notus cū aspiratiōe. is apud grecos dō q; ex vxore nō legitia

natus ē. Vir. li. viii. supposita q; matre notbos furata creauit
 Notbzotes. pe. co. latine tozpidā senities dō vōt poc. lāgudus
 Nouus. a. um. pprie dō recens z qd nuper fuit. Quid. In noua
 fert aīus mutatas dicere formas corpora: ab vs op. nouum.
 Accipit q; q; p magno z mirādo. Virg. Pollio z ipse facit
 noua carmina: q; q; p inopinato. Idēz q; furoz iste nouus?
 Noui quoq; boīes dnt quoz nulli maiores clari fuere: sed
 ipsi p se ipsos clari esse incipiunt: z magistratus in ciuitate af-
 sequi. Li. noui boīes plī eosdē honozes zsecuti sūt. A nouus
 fuit aduerbia noue z nouiter: z superlatiū notissimus qd
 p vltimo poni zsuēit. q; qui teceter fuit: vltimū locū hnt.
 Li. li. de ora. Que duo sunt ad iudicandū notissima.
 Nouicius. a. um. qd est nouū. Lulus dū ē Ueteranus. Mar.
 Si nī nouicia mancipia fuerunt nō ēt veterana. Mancipia
 aut nouicia intelliguntur que anno nondum seruierūt. Ply.
 nouicium vinum resinatum conducit.
 Nouo. as. nouum facio. Sal. Consul optimum factu ratus no-
 ctem que instabat ante capere nequid eo spacio nouaretur.
 Nouus composita sūt. In nouo z Renouo. Liii. lib. j. Sedus
 inter romam lauiniūm q; vba renouatum est. Et in sacris
 litteris: innoua signa: imuta mirabilia.
 Nouacula. g. culter rasozius a notio. as. q; nouare. i. nouū facere
 videat. Aug. in math. h. infideat? potēs: acuit nouacula. vñ
 capillos nō vñ caput inclinet. Col. lib. vlti. posuit p cultro lz
 nō rasoziō. Rapoz inq; q; rotundissima sumito: ea q; si sunt
 lutuosa dētergo z sumam cutem nouacula decrepito.
 Noualis. gñe fe z nouale gñe neu. dicit pōt fm Ser. et diuersis
 modis exponi solet. Plau. iurecō. dicit eē terrā pscisaz q; an-
 no cessat. sic Var. Qui iter mittit a nouādo noualis ager: sic
 Ply. Nouale est inq; qd alterius annis: serit. Idem sentire
 vt. Festus cū ait. Noualis ager noue relict? semēt. at Ser.
 vult noualē esse aruū tunc primū ad se mentū proficissus. vñ
 Virg. impins hēc cā culta noualia miles hēbit: Deplozabat
 enī agrū in quo instruedo magnope laborasset. sic Hier. Dis-
 finit. Nouale est ager nūc primū pscissus. z Quintil. in mili-
 te mariano. Noz ingēribus lacris humū federe segnē: su-
 turis noualibus eruere syluā. Sed Virg. in sensum p̄iozem
 accipit cū inq; q; Alternis idēz tonsas cessare nouales: z legnē
 patiere situ durefcere campū ideoq;. Ser. alibi ait. Noualia
 i. noua terra que per singulos renouatur per semina.
 Nouellus. a. um. diui. a nouus. Amb. nouellā olinā dixit.
 Nouello. as. nouū agū colo: seu nouas vites pādo. Sue. Edixit
 ne q; i italia nouellaret. Hui? cōpositū ē renouello qd ē rur-
 sus nouellū fieri. Col. li. iij. ein smōi vinea sū aridos i opa bz
 trūcos z flecti p̄t scis sulcis optie sternit atq; ita renouellat.
 Nouelletū. sumit p vinea ex nouellis vitibus confita. Plau. in
 recō. veluti si nouelletum in fundo factum sit.
 Nouera dō q; quis liberis sublati nouam vxozē ducit arce-
 de familie gta dicta q; noua super inducatur a patre.
 Nouocomēses dicti sūt quos comū diu? Lefar inq; linoz ad ba-
 bitandū dederit. Fucrit. n. qūq; milia eqb? qngētū illustrif-
 simi grēci fuerūt q; oppido nomē relinquentes z nouū comū
 appellātes: nouocomēses oppidanos vocauerūt: hos ciuitate
 donatos i habitatoz numero descriptit. Est at comū apud et
 nouū comū dō oppidū italię transpadanę a Plynio i nona
 regione collocatū a quo comēses z nouocomēses dicti sunt.
 Nouem genus numeri a quo fit Nouenus. a. um. z Nouena-
 rius. a. um. Var. Quo pacto erūt in milis z passozibus noue
 ne parte: vbi nec admiffure nec fcture obseruant. Sed do in
 boibus posse nouenarium retinere numerum.
 Nouendū: nouē dierum spaciū: a quo nouēdiale sacrificium
 qd moztuo fieri solebat nono die post q; erat sepultus. Liii.
 Nouendiale sacrum publice susceptum est.
 Nouencium. dicitur quod est nouem viciatum.
 Nox a noceo q; oculis noceat: vel a greco qd est vōē. Cū z ny-
 ctileus dicit? est bacchus q; eius sacra noctū celebrant. Est
 aut nox terre ymbza. Noctis ptes sūt vespa: crepusculū zri-
 cinū intēpestiū Hallicinū lucifer z matutinū. Diuidūt etiā
 milites noctē in vigiliā q; tuoz q; singule trium hozaz spatio

supputantur qui seruant nastra vicissim per vigiliis. Et dicebat prima vigilia. scda tertia et quarta. Et vt scribit Hiero. vigiles scdi primis: et secundis tertij: tertijq; nouissimi instatōe succedebat dato signo a Tibicine. vñ Luc. Tertia iā vigiles cōmouerat hora scdos. A noñ fuit pernox noctua. Noctio rax. nocturnus: noctefco pernocto: noctiuagus: noctiluca bi noctium. Trinocrium quadrinoctium et huiusmodi.

Nora pena dicitur. Nam nora deditur dicitur aliquid hoc est pena tradere ob nora q̄ fignat culpā. Vñ noraales actōes: vt Plau. in q̄t appellat q̄ non ex dicitur: et nora atq; maleficio seruo: aduer sus nos instituit: quaz actionū vis et ptas hęc est: vt si dānari fuerimus: liceat nobis deditōe ipsius corpis qd̄ deliquerit euitare litis estimatiōe. dādo. s. corpus vñ. Qui. Verba fides sequit nora tibi deditus hostis spargit effuso cornua bachmero. Aliqñ nora dicitur culpa. vñ iurecōsultus de vbo. sig. scribit nora appellatiōe dē delictū et ineri. Lini. Ob quā meā nora. Ter. in eu. Vñ hęc nora amitte: si alia admi sero vñq; occidit. Aliqñ dicitur lesio dāni. Quid. li. xv. me. No cte nocet pote sine nora luce bibunt. Lol. li. iiii. Ea res a nora curgilionū vñ ditas fruges defendere. Sue. spurināq; irri dēs et vt falsum arguēs q̄ sine vlla nora sua idus martē ad essent. Noxītudo ēt apud veteres pro nora dicitur.

Noria culpa. Plau. i mer. Nihil magis manifesto teneo: in no ria es. Quam noria:

Noxius a. um. qd̄ nocet. Luus dicitur. Innoxius qui nō nocet.

N ante

Nubes ē vapor humidus in sublimē egressus: siue aer in liquo rem coactus cuius dēstas haud dubie solē obūbrat: sūt qui hoc nomē a νεφος deriuēt qd̄ apud grecos a puatiōe lucis nomē accepit quē admodū νεφος quod nūmbū fignat quo nostri gnephosum dicere obcturum quasi nebulosus. Clar. Snephosus locus et sine vlla luce.

Nubecula: diminutiuum parua nubes. Ply. lib. xviii. Nubecu la quāuis parua ventum procellosum dabit.

Nubilus a. um. pe. coz. fuscū nubibus tectū. Nubilus vō subm̄ significat ipsam nubem.

Nubilosus a. um. quod est nubilus plenus.

Nubilarium: locus quo pp nubes serunt frumēta semitrita. Lol. li. j. hinc atq; nubilarī applicari dicitur maxime in italia propter inconstantiam celi quo collata semitrita frumenta protegantur si subitaneus imber accesserit dicitur. et Nubilar. Idem lib. ij. Qui si falcibus segetes cum parte culmi demes sa fit protinus in acerium vel in nubilar congeritur.

Nubilo as. nubili seu obscuro facio. Lato de re rus. Vbi nubi las et noctu obiecto ponito quotidie cū sol erit in sole ponito hinc cōponit obnubilo: qd̄ est totū obscurū facio et qñ nubibus impleo. Hel. lib. j. Acne ozis quoq; et vultus serenitate stocit bois vñq; vlla posse egritudine obnubilari.

Nubo is. pñ. ptū. et nuptus sum pñm facit: fignatq; operio velo a nube que celi operit. Qui vō sponse aut veteres dū viro tra debant nubere hoc est velare capite solebat: factū est vt nubere vsurpet p viro tradere seu viro tradi. Nam et actiue dicitur. Nupst filia cesari. Et passiuē. Qui filia nupst cesari Est aut pñm mulieris. Ter. in an. Aiebāt bodie filiā meam nubere tuo nato. nō enī vir s; mulier pprie nubit. L3 qñq; si gurate vel puerfo nāe ordie ppostere dicat. Pōpo. in pauiceatis. S; meus frater maior postq; vidit me domo electum nupst posteri dōtatē vetulē varicose aphz. Sue. de nero ne. Qui ēt sicut ipse epous ita denupst. June. Quid qñs nubit amicus. Lōstruit cū otō et aliqñ cū abltō: mediāte pōpōne cū: vt mulier nupst mibi: et mecū. Lic. Mar. Latoni. Regis partib; filii quo cūcēt nupta regis armenoz soroz: butus passiuū lectū est. Nō nubēt neq; nubent. Vbi Hier. nubunt viro nubunt fortasse vxozes: qñs et mulieres nubere dñr: et qdē frequētius qñ nubi. Idē dicitur Heluid. Nubebant oēs et nubebant. Vñ hic nuptus et hęc nupta: marit et marita. Plau. in clas. Lharinū liber scire q̄ agat nouū nuptū. i. maritū vt ex ponit. Pruf. Huius vbi cōposita sūt cōnubo qd̄ est matrimo-

nio iungoz: qñ fil nudo. Apul. Nesciētibusq; parentibus pul lari etate cōnuperamus. Hinc cōnubiū ius legitimi mari monij. Denubo. Innubo. qd̄ pprie fignat ad domū viri trāsire vñ et pro trāsire simplr sumit. Lucil. li. vi. sary. Sua enī inna dere atq; innubere cēsēt. Hinc innubus qui vxozē dicit. et Innuba q̄ viro tradit. Obnubo obfcondo tego. Sta. obnubi bitq; comas et tēperat astra galero. Lini. lib. j. Caput obnubi to infelici arbozi reffe suspēdito. Pronubo. nuptijs pñm. a quo pronubus et pronuba que omnia habent pe. pro.

Nubilis que est apta vt viro in matrimonium iungatur. Nuptus a. um. participiū. Lac. Lamq; zephyro nuptā. Vñ npta vba dicebant que nō licebat virgini dicere. Plau. virgo sum nodū didici vba nupta dicere. Huius cōpositū est inna pta: q̄ nondū accepit virū vt inuicēq; puellē. Nuptus nupti maritus: qñs raro fit i vsu nisi apud veteres vt apd Plau. Lharinū liber scire qd̄ agat nouū nuptus: nuptus. tus. p ipso nubendi actū: nā dicimus: hęc data est nuptū et ad nuptum. Lēlar. Et forozes suas nuptij in alias ciuitates collocasse. Aug. lib. vi. cini. dei. Sacra sunt inuonēs et hęc in eius dilecta insula Sanio celebrantur vbi ad nuptum data est ioui.

Nuptiē coniunctio maris et fe. et cōsotium omnis vire dicitur et humani iuris cōmunicatio proprie tamē dicitur cērimo niē et hilaritates in ducendis vxozibus.

Nuptialis et h̄ nuptiale qd̄ ptinet ad nuptias: vt nuptialis tbalamus. Hinc fit nuptialr aduerbiū qd̄ fignat more nuptiar.

Nuptiato ribus meis qui post castitatē et diuturnā continentia sudant ad coitum et pecudum more lasciuunt. Sic insipientes elus: vt cum ceperitis spū nūc carne consumemini.

Nuces a. noce dō dicit: q̄ satis noceat. Quid. qñi sata ledere cre doz cultus in extremo margine fundus h; siue q̄ lingue no ceat: vt q̄ vt nor aerē: ita nux succo suo cozp atrū faciat con stat nucis nucleū eē difficilē docto doloze capitis sferentes: tussitib; inimicū greci eā καρυον vocat a grauedine capiti καρα enī caput fignat. Est at nux gñale oib; q̄ duro operimē to tegunt: vt sūt castaneę amigdale auellane et hmoi. Virg. castaneęq; nucēs. Pomū gñale nomē oium fructuū q̄ et ar bozib; estui apta puenit siue molliū siue duroz. mala vō non qd̄cūq; pomi gñs tenuer; atq; carnosū: s; ea tñ dicit q̄ sui nois arbozib; pducunt bis. s. qñ malos vocam; quē admodū pyra q̄ pyrus pducit: hoc mō mala citrea: siue medica dicimus. Mala cotonea: mala punica et q̄ vulgo gñali vocabitlo ap pellantur mala. De nucibus: vide in dictione iugulans.

Nuceus a. um. qd̄ est ex nuce. Hier. ad paulinū de camele. scdo virgam nuceam et ollam succentam a facie aquilom.

Nucula diminutiuum minuta nux. vnde et pñestini. Nucule ap pellati sunt a nucula fit aliud diminutiuum nucella.

Nucleus qd̄ tenerū in nuce includit. Plau. i cur. Qui enuce nu cleū eē vult frāgit nucē: inde enucleo. as. Nō solū at nucleus dicitur de nuce: s; et de testa et ferro vt et Uicru. li. vij. et Ply. p; vti ea vor statumē ferre id significet qd̄ greci nūc obondron nūc pyrena vocāt mām q̄cūq; pbozē intus acressit ētē itel lig. volētēs. Ply. Foznaciū maxima ofia est in bis quidem nucleus ferri tñ ercoquif ad indurandū aciem. Alique mō sunt ad dēsandas incudes malleozumq; rostra.

Nuceria ciuitas cāpanię: de q̄ Syr. illic nuceria et garnus nauali bus: lucerina vō oppidū. Apulē a q̄ lucerini dicitur sunt.

Nudus a. um. qd̄ est sine tegmine. Virg. Nuda sinu. Ponitur qñq; pro infepulto: q̄ si cadauer saxo tectum non fit. Idē nu dus in ignota palinure iacebis arena.

Nuditās simplicitas. Et quandoq; sumitur pro inopia. Nudipedalia: sacra erant hierosolymis: vt scribit Hier. 5 Joui. de his meminit Egesip. li. ij. belli iudaici.

Nudo as. nudū facio de te go Apul. Tū yulnus nudare insus ē

Inter nudum et nudatū sic distinguit: q̄ nudū fit qd̄ nudū tectū fuit. Nudatū qd̄ tectū esse s; iueuit: s; nūc tectum nō est. Aliqñ nudo fignat idico. Virg. Traiectaq; pectora ferro nuda uit. A nudo fit cōpositū denudo. pe. p. denuda cura tua. Nudiustertius et nudius q̄rtus cōposita sūt a nūc et die tertio